

໒໐ ປີ

ຮູບຍຸດທະສາດແລະບຸກຄະລາກອນການແກ້ໄຂບັນຫາ-ບັນຫາ
ສປປ.ລາວ

บทที่ ๘ ผลสำเร็จ

ศูนย์กลางองค์ความรู้

ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ ในการทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และเหมาะสมกับวิถีชีวิตของราษฎรลาว จนประสบความสำเร็จสามารถเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่องค์ความรู้ เป็นสถานที่ฝึกอบรม สถานที่ฝึกงานสำหรับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตร เกษตรกร รวมถึงนักเรียนและนักศึกษาเป็นจำนวนมาก

การศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านการเกษตรในศูนย์ฯ ได้แก่

- ระดับชาวบ้าน/เกษตรกร : การฝึกอบรมความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรที่อาศัยอยู่

บริเวณหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ และรอบเมืองนาทรายทอง สามารถดำเนินการได้ปีละ ๒ ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะแบ่งออกเป็น ๓ หน่วยงานหลักในการให้การฝึกอบรม คือ งานวิชาการเกษตร งานปศุสัตว์ และงานประมง หน่วยงานละรวมประมาณ ๑๖๐ - ๒๔๐ คนต่อปี ทั้งนี้ ยังมีเกษตรกรจากแขวงอื่น ๆ ที่ขอเข้าร่วมฝึกอบรม ได้แก่ แขวงอุดมไซ และแขวงบ่อแก้ว เป็นต้น

● **ระดับโรงเรียนและสถาบัน :** กลุ่มจากโรงเรียน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จากทั่วสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ส่งนักเรียนและนักศึกษาเข้าฝึกอบรม และฝึกงานในศูนย์ฯ นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗ มีจำนวน ๒๐ - ๕๐ คน/ปี จาก ๑๓ สถาบันการศึกษา และยังมีนักศึกษาของไทยจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน ๖ คน เข้าฝึกงานในศูนย์ฯ เป็นระยะเวลา ๓ เดือน

● **ระดับเจ้าหน้าที่จากองค์กรอื่น ๆ และเกษตรกรจากแขวงต่าง ๆ :** มีเจ้าหน้าที่จากองค์กรต่าง ๆ เข้ามารับการอบรมในด้านต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่พนักงานระดับวิชาการของเมืองจนถึงหัวหน้าแผนกกิจกรรม ๑๗ แขวง องค์การชาวนุ่ม สปป.ลาว ทั่วประเทศ โครงการเชื่อมไฟฟ้าน้ำเงิน ๒ โครงการ เชื่อมไฟฟ้าน้ำเงิน ๒ ประมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ คน/ปี

นับจากที่ได้จัดตั้งศูนย์ฯ มานี้ บัดนี้เป็นเวลา ๒๐ ปี ที่ศูนย์ฯ แห่งนี้ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางการเกษตร เป็นตัวอย่างและแหล่งเรียนรู้สาธิตให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เข้ามาศึกษาดูงานตลอดจนฝึกอบรมและถ่ายทอดวิชาการและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ รวมถึงการจัดทำแปลงสาธิตตัวอย่างทำการเกษตรตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ที่เรียกว่า “ครอบครัวต้นแบบ” จำนวน ๑๓ ครอบครัว โดยคัดเลือกเกษตรกรที่ขาดแคลนที่ดินทำกินและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เพื่อเข้ามาอยู่อาศัยพร้อมรับการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีในรูปแบบเกษตรผสมผสาน โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๔ ปี สามารถเก็บเงินไปซื้อที่ดินทำการเกษตรของตนเองได้

หลัก ๒๒ ศูนย์กลางองค์ความรู้

การขยายผลสำเร็จสู่ประชาชนชาวลาว

จากความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดของคณะทำงานฝ่ายลาว-ไทย ได้วางเป้าหมายในด้านการขยายผลไปยังแขวงต่าง ๆ จำนวน ๑๗ แขวง เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้กับเจ้าหน้าที่แผนกกิจกรรมและป่าไม้ ได้รับความรู้และนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีของงานพัฒนาต่าง ๆ อาทิ งานชลประทาน งานพัฒนาที่ดิน งานวิชาการเกษตร งานปศุสัตว์ และงานประมง ไปถ่ายทอดและส่งเสริมเกษตรกรชาวลาว เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาด้านการเกษตร ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วจำนวน ๙ แขวง มีเจ้าหน้าที่แผนกกิจกรรมและป่าไม้และครอบครัวตัวแบบเข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๓๒๐ คน

- แขวงหลวงพระบาง ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๕ - ๖ สิงหาคม ๒๕๕๓
- แขวงสะหวันนะเขต ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓
- แขวงบอลิคำไซ ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓
- แขวงหลวงน้ำทา ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔
- กำแพงนครหลวงเวียงจันทน์ ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔
- แขวงหลวงอุดมไซ ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕
- แขวงอัตตะปือ ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕
- แขวงพงสาลี ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖
- แขวงเชียงขวาง ไปดำเนินการขยายผล เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

จากการขยายผลดังกล่าว ทำให้ทราบว่าแต่ละแขวงมีปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการเกษตรในด้านใดบ้าง และมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาด้านการเกษตรเฉพาะด้านอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น

- แขวงหลวงพระบาง มีความต้องการและศักยภาพที่จะพัฒนาด้านการประมง จึงได้สนับสนุนงบประมาณในการสร้างสถานที่เพาะพันธุ์ปลา ปัจจุบัน พร้อมทั้งองค์ความรู้การเพาะและขยายพันธุ์ปลา

- แขวงหลวงน้ำทา มีความต้องการและศักยภาพที่จะพัฒนาด้านการเกษตรประเภทไม้ผล ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้สนับสนุนพันธุ์ไม้ผลชนิดต่าง ๆ จำนวน ๑,๒๐๐ ต้น ให้กับแผนกกิจกรรมและป่าไม้แขวงหลวงน้ำทา เพื่อเพาะและขยายพันธุ์ต่อไป

- แขวงอัตตะปือ มีความต้องการและศักยภาพที่จะพัฒนาด้านปศุสัตว์ จึงได้ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ เบ็ดเทศ จำนวน ๒๐๐ ตัว พร้อมตู้ฟักไข่ เพื่อเป็นแหล่งเพาะและขยายพันธุ์ให้กับเกษตรกรต่อไป

• นายจันตวงดี วันนะสุก ปัจจุบันอายุ ๕๘ ปี ราษฎรบ้านหัวช้าง เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ เข้าร่วมเป็นสมาชิกของศูนย์ฯ มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ โดยได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้งานพัฒนาด้านวิชาการเกษตร เดิมนายจันตวงดี มีพื้นนาอยู่ ๑ เฮกตาร์ หรือประมาณ ๖.๒๕ ไร่ ทำนาโดยใช้ปุ๋ยเคมีมาตลอด ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีมากกว่าปีละ ๑.๕ ล้านบาท แต่ผลผลิตข้าวที่ได้เพียงปีละ ๓.๕ ตัน ซึ่งพอกินเฉพาะในครอบครัว แต่ไม่พอขายต่อมาในปี ๒๕๔๕ นายจันตวงดี และเพื่อน ๆ ได้มาศึกษาดูงานที่ประเทศไทยโดยการสนับสนุนของกรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงาน กปร. มีความประทับใจกับการเกษตรผสมผสาน และการทำนาในระบบเกษตรอินทรีย์ จึงได้นำกลับมาลงมือปฏิบัติในที่ดินของตนเอง ผลปรากฏว่าค่าใช้จ่ายในการทำนาลดลงเหลือต้นทุนไม่ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท และได้ทำปุ๋ยใช้เอง ในขณะที่ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น จาก ๓.๕ ตัน เป็น ๕ ตันต่อเฮกตาร์ ทำให้มีข้าวเหลือขาย และเริ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นทำให้มีเงินเก็บมากขึ้น

ปัจจุบัน นายจันตวงดีฯ มีที่ดินกว่า ๗๐ ไร่ มีฝูงวัวกว่า ๕๐ ตัว และมีเปิด ไร่ ปลา อีกเป็นจำนวนมาก จนได้รับการยกย่องให้เป็นเกษตรกรดีเด่นในคราวการประชุมพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ครั้งที่ ๔ ที่นครหลวงเวียงจันทน์

• นายวัน หลวงสียา ราษฎรบ้านน้ำเกี๋ย เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ อายุ ๕๕ ปี เดิมมีอาชีพทำนา หาปลา และเข้าป่าหาของดอง และรับจ้างทั่วไป เลี้ยงครอบครัว มีฐานะยากจน ความเป็นอยู่แร้นแค้น มีหนี้สิน ในปี ๒๕๔๖ ได้เดินทางมาทัศนศึกษาดูงานที่ประเทศไทย ณ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร เครือข่ายอินแปง และเครือข่ายวนเกษตรภูพาน จังหวัดสกลนคร นายวันมีความสนใจกับวิชาการขยายพันธุ์ไม้ผลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการตัดตา การต่อกิ่งการเสียบยอด โดยเริ่มนำมาปฏิบัติ และประกอบเป็นอาชีพ ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว ได้เข้ามาสนับสนุนทางวิชาการ และนำมาฝึกอบรม ถอดบทเรียนที่ประเทศไทย ได้รับความรู้และแนวคิดในการดำรงชีวิต ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจุบัน แม้นายวันจะเสียชีวิตแล้ว แต่ภรรยาและลูกก็ได้มาดำเนินการต่อ มีเรือนเพาะชำกล้วยไม้ มีการเพาะขยายพันธุ์พืชผักพื้นบ้าน ขยายพันธุ์ไม้ผล ทำดินปลูก แกลบเผา เพื่อขายให้

กับเรือนเพาะชำ จำนวนกว่า ๒๐ ไร่ ในนครหลวงเวียงจันทน์ มีการจำหน่ายพันธุ์ไม้หลายชนิด เช่น ผักตบชวา กระโดน แค มะม่วง ลิ้นจี่ ลำไย มะกรูด มะขาม ผักเม็ก พริก ทำให้ครอบครัวมีรายได้ และมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยยึดแนวทางการทำเกษตรอินทรีย์ สามารถมีรายได้เฉลี่ย ปีละ ๑๐๐ ล้านบาท มีรถยนต์ ๒ คัน มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามอัธยาศัย

● นายบุญทอง อายุ ๕๒ ปี เป็นชนเผ่าไทดำ มีพื้นเพมาจากเมืองจำปาศักดิ์ แขวงหัวพัน ภาคเหนือของประเทศไทยรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาอยู่ศึกษาเรียนรู้และฝึกงานที่ศูนย์ฯ เป็นระยะเวลากว่า ๔ ปี ได้เรียนรู้วิชาการผลิตผักอินทรีย์ การทำเกษตรแบบผสมผสาน การใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญา จนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และสามารถทำการผลิตทำให้มีรายได้ อย่างพอเพียง สามารถเก็บเงินไปซื้อที่ดินที่แขวงคำม่วนได้กว่า ๓ เฮกตาร์ จากนั้นได้ออกไปสร้างครอบครัวบนพื้นที่ของตนเองที่บ้านพันไซ เมืองคำเกิด แขวงคำม่วน มีรายได้จากการผลิต ผักอินทรีย์ การทำสวนยางพารา การเกษตรผสมผสานอย่างมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพ

● นางกันยา วนันนี อยู่บ้านนาซบ เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ เพาะเห็ดมา แล้ว ๒ ปี ปีแรกซื้อก้อนอาหารมาเปิดดอก ปีต่อมาเตรียมก้อนอาหารเพาะเห็ดเอง โดยเรียนรู้การ เพาะเห็ดจากผู้เพาะเห็ดรายอื่น และเข้าอบรมที่ศูนย์ฯ ชนิดเห็ดที่เพาะเริ่มจากเห็ดนางรม ปัจจุบัน เพาะเห็ดนางรมและเห็ดขอนขาว มีแม่ค้ามารับซื้อที่บ้าน ราคาเห็ดขอนขาว ๓๐,๐๐๐ กีบ (๑๒๐ บาท) ต่อ กิโลกรัม เห็ดนางรม ๒๐,๐๐๐ กีบ (๘๐ บาท) ต่อ กิโลกรัม ผลตอบแทนจากการ เพาะเห็ดขอนขาว จำนวน ๔,๐๐๐ ก้อนต่อโรงเรือน เก็บผลผลิต ๖ เดือน ได้ประมาณ ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ กีบ (๖๐,๐๐๐ บาท)

● นางนารี บุษพาพันธ์ ราษฎรบ้านนาผา เมืองนาทรายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ เลี้ยงปลาได้เล้าไก่ โดยซื้อพันธุ์ปลาจากศูนย์ฯ ไปปล่อยในบ่อจำนวน ๑๑๐,๐๐๐ ตัว ในบ่อ ขนาด ๖.๒๕ ไร่ (หรือ ๑ เฮกตาร์) โดยเป็นพันธุ์ปลานิลจำนวน ๘๐,๐๐๐ ตัว และพันธุ์ปลา ตะเพียนจำนวน ๓๐,๐๐๐ ตัว ด้านบนบ่อปลานั้น มีเล้าไก่ที่เลี้ยงไก่ไข่ จำนวน ๔,๐๐๐ ตัว ค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารปลาจึงไม่มีเลยตลอดการเลี้ยงประมาณ ๗ เดือน เมื่อปลาโตพอที่จะจับ ขาย ก็เรียกแม่ค้ามารับ ผลผลิตที่ได้จะอยู่ที่ประมาณ ๑๓ ตันต่อการเลี้ยง ๑ รอบ คิดเป็นเงิน ประมาณ ๑๑๐ ล้านบาท เมื่อหักต้นทุนค่าพันธุ์ปลา ประมาณ ๑๘ ล้านบาท กำไรที่ได้จากการ เลี้ยงปลาได้เล้าไก่ ประมาณ ๙๒ ล้านบาท ต่อการเลี้ยง ๑ รอบเลยทีเดียว

